

Nalunaarusiamik saqqummiussineq

Ukununnga:

Naalakkersuisut, Inatsisartut

Assilineralu ukununnga:

Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaq, Kultureqarnermut Ilinniartitaanermullu

Ataatsimiititaliaq, Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaq

6. oktober 2008
Sagsnr. 2008-011601
Doknr. 98596
Postboks 1601
3900 Nuuk
Oq/tel +299 34 50 00
Fax +299 31 13 70
ip@gh.gl og siip@gh.gl
www.nanoq.gl

Ilinniartitaanermut pilersaarutip ilinniartitaanikkullu immikkut ittumik suliniuteqarnerup (ilinniartitaanermut pilersarusiap) killiffii pillugit nalunaarummik saqqummiussineq

Inatsisartut 2008-mi ukiakkut ataatsimiinnerat

Nalunaarummi matumani saqqummiussami immikkoortumut pilersaarutip aammalu ilinniartitaanikkut immikkut ittumik suliniutigineqartup, nalinginnaasumik taaneqartartup "ilinniartitaanermut pilersaarut"-ip, killiffii nassuiaateqarfigineqarput. Suliniutigisat aqqissuussallu ataasiakkaat nassuiaateqarfigineqarput immikkoortunut suliniuteqarfiussanut arfineq-marluusunut katersorlugit, tamatumani immikkoortuni suliniutigineqarfiussani angusat nalilernerqarsinnaasut (uuttorneqarsinnaasut) sammivissiissutini pineqartunut attuumassuteqartuni katersorlugit nassuiaateqarfigineqarmata. Upernaakkut ataatsimiittarnernut nalunaarummik saqqummiussisarnissani pingaernerutillugit sammineqartassapput ukiup siuliani ingerlanneqarsimasut, taamaattumillu naatsorsuutininik saqqummiussinermut atatillugu taakku tunniunneqartarumaarlutik. Ukiakkut ataatsimiittarnernut nalunaarummik saqqummiussisarnissani ingerlanneqareersut ukiullu tulliani suliniutigisassat aqqissuussarisassallu pisussat pingaernerutillugit sammineqartassapput, taamaattumillu tunniunneqartassallutik aningaasanut inatsisissatut siunnersuutip oqaluserineqarneranut atatillugu. Nalunaarummik saqqummiussinissaq suliarineqartarpoq ilinniartitaanermut pilersaarummut aammalu ilinniartitaanikkut immikkut ittumik suliniutigisaqarnermut aqutsisooqatigiit suleqatigalugit.

Tunuliaqutaa aamma piviusut eqqortut

Ukiut tulliuuttut annertuumik inuussutissarsiutinik ingerlataqartarnissamut suliffeqarnermullu unammillerfiusussaapput. Nunarput inuussutissarsiutitigut ineriartortitsinissamut taamatut pitsaatigisunik siornatigut periarfissaqarsimanngisaannarpoq, ullumikkut inissisimanitsituulli. Tamatumunnga pissutaanerusoq tassaavoq periarfissarisani inuiaqatigiinnut tamanut iluaqutaasussanik ineriartortitsiniarluni ukiuni amerlaqisuni aatsitassarsiornikkut aamma takornariaqarnikkut suliniuteqarsimanerit pitsaasumik angusaqarfiusut maanna sunniuteqarlualeriartormata. Ineriartortitsiviusinnaasullu piviusunngortitsiviussappata pisariaqarpoq suliffeqarnermi ilinniartitaanikkut aaqquissuusaanikkullu periarfissaaleqisarnerit ajornartorsiutaasartut arlallit aaqquivigineqarnissaat.

Uuliaqarlunilu saffiugassaqaraluartoq nunatta pisuussutaasa pingaarnersaraat inuit. Matumani suliassami unamminartoq tassaavoq sulisinnaasut naleqquttut piareersarnissaat qulakkiissallugu piginnaatitaaffillu eqqortut ineriartortillugit imminnut inuiaqatigiinnullu iluaqutaasumik suliat pingaaruteqartut suliaritillugit. Ilinniagaqarsimanngitsut piginnaasaqarnerulersinneqassapput inuusuttullu piginnaanngorsarneqassallutik siunissami suliffeqarnermi pisariaqartinneqarumaartussat sapinngisamik sulisartunit nunaqavissunit isumagineqarsinnaanngorlugit.

Ilinniartitaanerup killiffiata nalinginnaasumik qaffannissaa pingaaruteqarluinnaqqissaarportaaq inuiaqatigiinnut nutaaliaasunut nalinginnaasumik ineriartortunut.

Taamaalilluni ilinniartitaanerup ukkatarinissaa avaaqqunneqarsinnaananilu pinngitsoorneqarsinnaanngilaq. Naalakkersuisut ilinniartitaanermut pilersaarutaat 2005-imi decembarimeersoq Inatsisartut 2006-imi ilalermassulli pilersaarusiap imai atuutilersitsiviginiarlugit immikkut suliniutigisaqarneq aallartinneqarpoq.

Ilinniartitaanermut pilersaarut malillugu tunngaviumik anguniagaq tassaavoq nunatsinni sulisorineqarsinnaasut 2/3-isa 2020-mi ilinniagaqarsimasuunissaat. Pilersaarutip immikkoortuani siullermi, tassalu 2012-ip tungaanut, pingaarnertut sammineqartussat taaneqarput 1) meeqqat atuarianni soraarummeereersut ilinniagaqalersarnissaat, aammalu 2) suliamik ilinniagaqarsimanngitsut piginnaasanik piorsaanissamut ingerlataqarnissaat, tamatumani suliffissaaleqisinnaanerannik aarleqquteqarneq annikinnerulersikkumallugu, ilutigalugulu inuussutissarsiutini annertusaaffiusuni, soorlu sanaartornermi, takornariaqarnermi aamma aatsitassarsiortnermi kiisalu isumaginninnermi sulisussarsiortarneq malinnaaffigineqarsinnaaqqullugu. Ilinniartitaanermut pilersaarusiap immikkoortuata tulliani 2013-imiit 2020-mut ingerlasussami sammineqartussani taamatuttaaq taaneqarpoq amerlanerusut ingerlariaqqiffiusumik ilinniagaqarnissamut tiguneqarlutillu naammassinnittarnissaat.

Ilinniartitaanermut pilersaarut pillugu suliniutigisat aammalu ilinniartitaanikkut immikkut ittumik suliniutigisat siammalugit aallarnisarneqassapput, pilersaarusiallu piviusunngortitsiviginissaat kiisalu ilinniartitaaneq pillugu sillimmatigisat atornissaat pissapput naalakkersuisoqarfiit suliamut attuumassuteqartut KANUKOKA-llu killingi

akimorlugit ilinniartitaanermut pilersaarummut aamma ilinniartitaanikkut immikkut ittumik suliniutigisanut Aqutsisooqatigiissitat ingerlassaattut. Inuussutissarsionermut - aamma Piginnaasat Ineriartortinnissaat pillugit Siunnersuisooqatigiit ilinniartitaanermut pilersaarutip atuutilersitsivigiartornera pillugu ingerlaavartumik tusarniarneqarlutillu ilisimatinneqartassapput.

Tunuliaqutaasut pillugit annerusumik paasisaqarumasunut innersuussutigineqarput uku:

- 2006-imut, 2007-imut aamma 2008-mut aningaasanut inatsisit
- Ilinniartitaanermut pilersaarummut siunnersuukkut saqqummiussaasareersut
- Naalakkarsuisut ilinniartitaanermut pilersaarutitut siunnersuutaat, decembari 2005
- Ilinniagaqarnikkut aamma piginnaangorsarnikkut siuariarneq, 2004-p ukiaa
- Sulisinnaassusillit inuussutissarsiutini annertusaaffiusunut naleqqussaaneq, april 2008

Immersukkap matuma kingulianiittup ilinniartitaanikkut immikkut ittumik suliniutigisaqarnermut ataatsimut missingersuutit pillugit nalunaarsuutit takutippai, tunngavigineqarluni 2008-mut Aningaasanut inatsit.

Missingersuutit (mio. kr.)	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Suliniutinik piviusunngortiterineq (atuineq)		197,6				
Missingersuutinik piviusunngortiterineq	70,1	198,7	284,0	273,4	212,5	200,8
Ilinniartussamaatit (piviunngortiteriffissaq AI2009-mi)	0	0	0	5,4	75,6	138,3
Missingersuutit katillugit, ilinniartitaanikkut immikkut ittumik	70,1	198,7	284,0	278,8	288,1	339,1

Atuarnissaanut ilitsersuut

Nalunaarusiamik saqqummiussaq imarisamigut siuliinit allaanerussuteqarpoq. Naatsorsueqqissaarnikkut paasisutissat siulianut sanilliullugu annertunerusut Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmit maanna pissarsiarineqartalerput, tassaasut paasisutissat eqqortuullutillu aqqqissuussaasut. Tamanna ukiumut ataasiarluni Inatsisartunut aamma EU-mut nalunaarusiassamik saqqummiussinissaq sioqqullugu, taamaattumillu naapertuunnaviarani atugassarititaasunik atuissalluni paasisutissanik allatigut ujartuinissaq, paasisutissanut allanut toqqaannartumik sanilliunneqarsinnaasussaangitsunik. Ilinniartitaanermut pilersaarummut ilinniartitaanikkullu immikkut ittumik iliuuseqarnissamut aqutsisooqatigiit suliassaattut nassuiaat naapertorlugi nalunaarusiamik saqqummiussisarnerit Inatsisartut ukiakkut ataatsimiittarnerannut atatillugu saqqummiunneqartassapput, taamaasillutik imarisamikkut annikinnerusaraluarlutik 2008-mut ilinniartitaanermut pilersaarummut atuutilersitsiviusussanut sammisumik qulequttanut pingaarnertut iliuuserisassanut atasumik nassuiaatitaqarnerusassallutik.

Ilinniartitaanermut pilersaarut malillugu Inatsisartut 2009-mi upernaakkut ataatsimiinnissaannut atatillugu kisitsisit nassuiaatitassaallu 2008-mut tamarmut imaqarumaarput.

Ilinniartitaanermut pilersaarut malillugu 2008-mi(-mullu) aaqqissuussat ataatsimut allattorsimaffiat ilanngussaql-miippoq.

Meeqqat atuarfiannit 2008-mi soraarummeertut marloriaatingornerat

Meeqqat atuarfiannik iluarsaaqqiinerup, Atuarfitalak-p, malitsigisaanik meeqqat atuarfianni 2008-mi aasaanerani soraarummeertut amerlassutsimikkut marloriaammik amerlanerupput. Iliuseriniakkat arlallit siumut aqqissuunneqareerput ilinniartitaanermi aqqissuusseriaatsip iluani soraarummeertussat marloqiusat tiguneqarsinnaanissaannut, ilaatigut GU-mi aamma HTX-imi ilinniaqatigiittussat ataatsimik ilaneqarnerisigut, ilinniarfinni sungiusarluni suliffissanik immikkut pilersitsinikkut aammalu efterskole´mi atuarsinnaasussat amerlinerisigut.

Qinnuteqaateqartitsereernerulli takutippaa inuussutissarsiutinut ilinniartitaanernut qinnuteqartut amerlassuserisaat siornamit amerlanerungaangitsut¹. Tamatumanimi ilaatigut pissutaavoq meeqqat atuarfiannit soraarummeertunit marloriaammik amerlanerusunit ilarpassui efterskole´rnissaminnik toqqaasimanerat. Nunatsinni pineqartunut nalunaarutigineqarput 254-it, 460-illi toqqarsimallugu Danmarkimi efterskole´rnissartik.²

Taamaattumik meeqqat atuarfiannit soraarummeertut marloriaataasussaananerannut pisariaqarsimavoq piffissap tikinnissaata tungaanut ineriartorfiusutut aqquasaagassatut naatsorsuutigisat pillugit iliuserisassat nutaamik pingaarnersiuffigineqarnissaat. Taamaasilluni aamma Nunatsinni efterskole´ugallartussanik pingasunik – pilersaarutaareersup ataatsip saniatigut – pilersitsisoqarallarpoq – tamatumani efterskole´rumallutik kissaateqartut sapinngisamik amerlanerpaat periarfissaqartissinnaajumallugit. Pineqartunut aningaasaliissutissarsisoqarpoq ilinniarfinni sungiusarluni sulisinnaanissamik aqqissuussassatut pilersaarusiarnit ilaatigut nuussinikkut, taakkunani immikkoortitsisoqareernikuugaluarimat inuussutissarsiutinut ilinniartitaanerni 2008-mi amerlanerusunik ilinniartoqarumaarnissaq. Ilinniarfimmi sungiusarluni sulisinnaanermik aqqissuussamut aningaasaliissutit taarsiullugu 2009-mut nuunneqarput.

Piareersarfiusumik ilinniartitaanernut atatillugu, taakkuugajuttut meeqqat atuarfiannit toqqaannartumik amerlanerusunik ilinniartussarsisartut, paasinarsivoq pineqartut amerlanerusut, soorlu tabelimi matuma kingulianiittumi tamanna takussutissarsisineqarsinnaasoq.

Piareersarfiusumik ilinniartitaanerni tiguneqartut amerlassusiat³:

2005	335
2006	326
2007	362
2008	496*

* Taakkua saniatigut gymnasiarnut isernissamut pikkorissartut 61 aallartillutik ilanngunneqarput

¹ Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut Inuussutissarsiutinullu ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik

² Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkarsuisoqarfik

Ilinniartitaanerni pineqartuni assigiinngitsuni qasserpiaat aallartissimanersut novembarimi ilisimaneqalissaaq.

Meeqqat atuariannit soraarummeertut marloriaammik amerlassusillit taamaasillutik naatsorsuutigineqaraluartut inuusuttunut ilinniartitaanernik taama amerlatigalutik aallartitsisimangillat. Amerlaqaat efterskole´qqaarnissaminnik toqqaasimasut, taamaattumillu naatsorsuutigisariaqarluni inuusuttunut ilinniartitaanernut nanertuutaanerusussa 2008-mi pinnatik 2009-mi piumaartoq. Taamaattumik iliuuserisassat pilersaarutigisat ilaat ukiup atuariusup tullissaanut kinguartinneqarput. Taamaakkaluartoq naatsorsuutigineqarpoq meeqqat atuariannit soraarummeertut marloriaammik amerlassusillit pineqartunit nanertuuteqarnerunissaq 2008-mut naatsorsuutigisanit annikinnerujumaassasoq, tamatumani ukioqatigiiaat taakku ilinniartitaanikkut aqqissuusseriaatsimut ilanngutitinneqassammata ukioq ataasiinnaanngitsaq.

Aqqissuusaanernik malinnaaneq aamma nalunaarsoqqissaakkat

Ilinniartitaanermut pilersaarut pillugu nalunaarussiaq aprillimeersoq malillugu taaneqarpoq ilinniartitaanermi immikkut ittumik iliuuseriniakkanut atasumik ukioq siulleq pisariaqarsimasoq atussallugu paasissutissanik nalunaarsuillunilu aqutsinissamut aqqissuusseriaatsimik isumannaariniaqqaarnissaq. Tamanna ilinniartitaanermut pilersaarutip sunniutigiumaagai malinnaaffigisinnaajumallugit, taamatullu isumannaarumallugu aqqissuussinernik nutaanik ingerlatsinerit pineqartut pillugit paasissutissanik eqqortunik tunngaveqarlutik ingerlanneqartarnissaat. Taamatuttaaq nassuiaatigineqarpoq 2007-imi nakkutilliinerit, nalunaarsuinerit naatsorsueqqissaarinninnerillu pillugit annertuumik pitsannguuteqartoqartoq. Maannalu Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik aqutugalugu ilinniartitaanermi aqqissuusseriaatsimi immikkoortut pingaarnersaat pillugit naatsorsueqqissaarinerit eqqortumik tunngaveqarlutillu sanilliunneqarsinnaasut ujarorneqarsinnaalerput, assersuutigalugu taamatitsiinnartarnerit, ingerlassat aamma soraarummeertarnerit pillugit.

Aqqissuusaanerup malinnaavigineqarneranik ineriartortitsineq suli annerusumik isumagiuartariaqarpoq. Iliuuserisassat tulluuttut immikkoortuni marlunni iliuuseqarfiussapput. Aappaa tassaavoq Piareersarfinnut qarasaasiatigut atortussiatut suliniutaasoq, taamatullu Nanortalimmi, Narsami aamma Qaqortumi 2008-mi misiliutigineqartussa, siunertaralugu pineqartup aqqissuusseriaatsip nuna tamakkerlugu atulersinnaanissaa 1. januar 2009 aallarnerfigalugu. Qarasaasiakkut atortussiaq Piareersarfinni pineqartuni sulianut aqutsinermullu sakkussatut atorneqaannarani Piareersarfinni pineqartuni aqqissuussat kikkullu suliaqarfiusut pillugit paasissutissarsiviusinnaassaaq. Taamatut sakkussaqaalernikkut inoqatigiiaat naatsorsueqqissaartarnermi annikitsuinnarmik paasissutissarsiviusarsimasut pillugit ilisimasaqalissaagut, assersuutigalugu taakku suliffissaaleqisut, aammalu inoqatigiiaat suliamik ilinniagaqanngikkaluarlutik suliffeqarnermut

³ Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik

suliffissarsisinnaanissamulluunniit piareersimagaluartut. Ilisimasaq tamanna aaqqissuussassanik pilersaarusiornermi pineqartunullu neqeroorutissarsiortarnermi iluaqutaassaaq.

Alloriarfissaq alla pineqartunut pingaarutilik tassaavoq nalunaarsoqqissaakkanik/naatsorsueqqissaarinernik suliaqartoqarnissaa, pilersussanut sukumiinerusumik atorneqarsinnaasussanik. Piffiup ilinniarfiup nalaani nalilersuilluaqqissaarnerit misissuinerillu ingerlanneqarsinnaasalissapput, inuusuttut ilinniartitaanermi aaqqissuussaannermi ingerlariaqqinnerat malinnaaffigumallugu. Ilisimasat taamaattut ilinniartitaanermut pilersaarutip ineriartortitsivigineqarneranut malitsigiumaagassaanullu atasumik annerusumik sanilliussisinnaanissamut tunngavisseeqataasinnaassapput.

AEU (anerkendt erhvervsuddannelsesintroduktion (Inuusutissarsiutinut ilinniagaqalersinnaanissamut piareersarfik akuerisaasoq))

2008-miilli taamatut taasaq "anerkendt erhvervsuddannelsesintroduktion", ulluinnarni taaneqartartoq 'AEU' [kalaallisut akuerisaasumik suli taaguuserneqannginnami, -nuts.] Piareersarfinni tamani aallartinneqarpoq. AEU malitseqartussanngortillugit pikkorissarfiusussatut aaqqissugaavoq fag´ini kalaallisut, danskisut, tuluttut aamma matematikkimut ingerlatsiviusussatut, taamatullu inuusutissarsiutinut ilinniartitaanernut tiguneqaataasinnaasussatut.

AEU Piareersarfinni atugassiissutinik annertuunik atuiffiusarpoq, maannalu siumut sammisumik suliniutigineqarpoq aaqqissuussarisartakkat allat aammalu suliffeqarnerup ilinniartitaanerullu akornanni suliaqarfii akornanni pissusissaattut oqimaaqatigiissitsinissat qanoq isumannaarneqarniarlutik.

Pineqartut saniatigut Piareersarfinni ineriartortitsisoqarpoq atuagarsortitsiviunngitsunik neqeroorutit, taamatullu AEU-mi atuartitsisarnermut sanilliullugit allatut neqeroorutigineqarsinnaasussanik.

Ilinniartitaanermi iliuuseqarneq pillugu ataatsimeersuarneq

Inuusutissarsiutinut, Suliffeqarnermut Inuusutissarsiutinullu Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik ulluni 3.-4. september 2008 ataatsimeersuartitsivoq ilinniartitaanermi iliuuseqarneq pillugu. Ataatsimeersuarnermut siunertaritinneqarpoq sulianut pineqartunut attuumassuteqartut suleqatigalugit ilinniartitaanermut pilersaarusiap ingerlatsiviunerani ukiut siullit misilittagarineqalertut tunngavigalugit ilinniartitaanermi siunissami iliuuseriumaagassanut isumassarsiornissaaq. Taamaasilluni ilinniartitaanermut pilersaarut pillugu ukiuni aggersuni pilersaarusiorneq atituumik siamasissumik aamma tunngaveqarluartumik aaqqissuunneqarsinnaassaaq suliatiqut paasisat aammalu atuagarsornikkut misilittagarilikkat tunngavigalugit.

Ataatsimeersuarnermit ilaatigut oqariartuutigineqarput makku:

- Aaqqissuussaanernik malinnaaneq suli pitsaanerulersinneqartariaqarpoq, ilinniartullu ilinniartitaanermi aqqusaartagaat paasisaqarfigiومانerumallugit misissuinerit sammivissiissutaasunik ingerlaannartariaqarpoq.
- Taaneqarpoq naatsorsueqqissaarinikkut nalunaarsueqqissaarinikkullu paasissutissat ilisimasanillu paarlaasseqatigiittarnerit pillugit paasissutissat pissarsiariuminernerusariaqartut, assersuutigalugu internettikkut aqqustissiorneq aqqustigalugu.
- Piareersarfiit aamma Qitiusumik Ilinniarfiit akornanni suleqatigiittarneq pitsanngorfiuvoq. Meeqqat atuarfiata, Piareersarfiup, sungiusarluni suliffiusartut ilinniarfiillu pineqartunut attuumassuteqartut akornanni suleqatigiinneq nukittorsarneqarlunilu pitsaanerulersinneqartariaqartoq suli annerusumik. Paasinarsisimavoq ilinniartut taamaatitsiinnartarnerat nalorngissuteqartarnerallu piffinni ikaarsaariarfiusuni pigajuttartut, assersuutigalugu angerlarsimaffigisamit kollegiamut nuunnermi, ilinniarfimmiit sungiusarluni suliffissamut nuunnermi parlattuanilluunniit. Suleqatigiinnerup pitsaanerusup ilinniartut ikaarsaarfinnut pineqartunut nukissaqarsinnaanerunissaannut ikorfartuutaassaaq.
- Ilitsersuisarneq/aqqustissiuussisarneq pillugu iliuuserisaasartut pitsaanerulersinneqartariaqarput, soorluttaaq taanna meeqqat atuarfianni siusinnerusukkut aallartinneqarsinnaasariaqartoq. Tamatumani pingaaruteqarpoq ilitsersuisartussatut/aqqustissiuussisartussatut suli amerlanerusut taamatut ilinniagaqarsinnaanissaat. Taakku saniatigut inassutigineqarpoq ilitsersuisumut/aqqustissiuussisumut ilinniartitaanerup qaffasinnerusumik immikkoortortaqartinneqarnissaa.
- Maannakkorpiaq ilinniartitaanerup iluani pikkorissaanerit, atuartut ilinniagallillu kalaallisuinnaq imaluunniit kalaallisuinngajak oqaasillit aallunneqarsinnaanerit/sullinneqarsinnaanerit piareersimaffiunngilaq
- Atuartunut ilinniartunullu atuagarsorsimanikkut piginnaasaqarpallaanngitsunut periarfissaaleqisoqarpoq. Ilinniarfiit pineqartut taamatut tunuliaqutillit periarfissaqartikkumagaluarpaat, kisianni siunertarisamut atugassarititaasinnaasunik sakkussaallu amigaatigineqarlutik.
- Ilinniartitaanermi aaqqissuusseriesaatsimi tamarmi maannakkorpiaq ajornartorsiut tassaavoq ilinniartitsisussaaleqineq, taamatullu ilinniartitaanermit pilersaarutip atuutilersitsiviginissaannut annertuumik aporfiusoq. Taamaattumik ajornartorsiutip pineqartup aaqqiivigineqarnissaa suli salliutinnerullugu inissinneqartariaqarpoq. Assersuutigalugu ilinniartitsisumut aamma perorsaasumut ilinniartitaanerit periarfissanik allanik ujartuisoqarnissaa isumaliuutigineqartariaqarpoq.
- Qarasaasiat atorlugit ilinniartitsisarnerit periarfissai amerlasuut atorlugit ilinniagaqartarneq pingaartinnerusariaqarpoq. Taamatullu ilikkagaqarsinnaanissamut periarfissarpasuit salliutinniarnaqartariaqarput. Pingaaruteqarnerpaavoq internettikkut, ilinniarfinnut atasumik, allatut akiliuteqartoqartalernissaa, periarfissat nutaat aningaasaqarnikkut atorluarneqarsinnaalerumallugit.
- Suliffeqarnermi aaqqissuussamik siunissaq ungasissoq eqqarsaatigalugu pilersaaruteqartoqarsimanissaa ujartorneqarpoq. Apeqquserneqarpoq sulisorineqarsinnaasut taama

amerlatiginersut suliffiit tamarmik nunaqavissunit inuttalersinnaanissaannut. Taamaanngippat pisariaqassaaq isummerfigissallugu suliaqarfiit sorliit nunaqavissunit inuttalerneqartarnissaat ornigineqarnerunersoq.

- Tunngaviusumik paasisimasaqarfiusumillu oqallisiginnittoqartariaqarpoq inuiaqatigiit qanoq ittut siunniunnerivut, aammalu tamanna qanoq angujartorneripput. Ilinniartitaanermik pilersaaruserneq pissaaq Nunatta siunissaanut sammititamik. Nunatsinni sumi imaluunniit sumut najugassittarnerit suullu pingaarnertullugit salliutinnissaat pillugit oqallinneq ajornakusoorfiuvoq, taamaakkaluartorli pingaaruteqanngitsuunngilaq oqallisigissallugu siunissami sulisorisinnaalerisassat sakkaaserluta ilinniartikkumanngikkutsigik.
- Isumaqartoqarpoq ilinniartitaanerup pilersaarutaata ineriartortinnerani naleqqersuutit takussutissiaanni-S –imiittup aallarnisarfianniittoq aallarnisarfiullu kingorna iliuutsit qaffariarujussuarnissaat ilimagineqarluni. Tamassumap kingunerissavaa ukiut arlaqanngitsunnguit qaangiuppata ilinniartut inissaannik, ininik atuartitsiviusunik, ilinniartitsisunik ilinniartitaanermullu atortunik atorfissaqartitsineq annertunerujussuannortussaasoq.

Ataatsimeersuarnermit oqariartuutaasut pillugit annerusumik paasisutissat pissarsiarineqarsinnaassapput nalunaarusiami "Ilinniartitaanermut iliuuseqarneq pillugu ataatsimeersuarnermit pingaarnertut oqariartuutit paasisatullu inerniliinerit"-ini, maanna suliarineqartumi. Nalunaarusiaq peqataasimasunut, naalackersuineramik suliaqartunut, ilinniartitaanermut pilersaaruserneq ilinniartitaanermilu immikkut ittumik iliuuseqarnermut aqutsisooqatigiinnut, Inuussutissarsiornermut Piginnaangorsaanermullu Siunnersuisooqatigiit allanullu ingerlateqqinneqassaaq suliarineqarnissaanik malinnaaffigeqqitassatullu.

2009-mi salliutillugit samminiakkat

2009-mi pingaartillugu iliuuserisassaaq tassaavoq ataatsimeersuarnermit matuma siuliani taasamit paasisatut inerniliinerit malinnaaqinnissaq. Pingaarnersiutinissamut iliuuserisassanullu apeqqutaassaaq Naalackersuisunit, ilinniartitaanermut pilersaaruserneq ilinniartitaanermilu immikkut ittumik iliuuseqarnermut aqutsisooqatigiinnit allaniillu suut isummersuutaanersut.

Qulequttalli ilinniartitsisussaaleqinerneq aamma qarasaasiatigut ilinniartitsisinnaanerit (e-læring) maanna pingaartitaareerput 2009-mut. Kingulleq taaneqartoq pillugu qanittukkut suleqatigiissitalianngorlaap maannamut misilittagarineqalersimasut misissussavai, takussutissiissallunilu suliaqarfiusoq pillugu suut pisariaqartinneqarlutillu periarfissaanersut.

Ilinniartitaanikkut pikkorissartitsisarnikkut annertunerusumik aqqissuussisalernerit ilinniarfinnut inissiassatigullu annerusumik periarfissaqartitsisooqarnissaanik pisariaqalersitsipput. Illuliat inissialiallu nutaat sumiiffinni arlalinni tunngavioqqaartariaqassapput ilinniartitaanermit aqqissuussarisartakkat annertusinissaannut. Maannangaarlu

illoqarfinni taamannani kollegiat inissallu amigaatigineqalereerput. Taamatutaaq sungiusarluni suliffissanik inissaqartitsisinnaanissamut aporfiunerpaavoq illoqarfinni taamaattumik pissarsiviunerpaaffiusinnaasuni lærlinginut kollegiassaqartitsinnginneq, soorluttaaq tamanna nalunaarusiamik siusinnerusukkut saqqummiunneqartareersuni taaneqartareersoq⁴.

Tamanna tunngavigalugu ilinniartitaanermut pilersaarusiarmut ilinniartitaanermilu immikkut ittumik iliuseqarnermut aqutsisoqatigiit inassutigaat ilinniartitaanermut aamma kollegialiornertigut sanaartugassat 2009-mut Aningaasanut inatsisissami salliutinniarneqarnissaat. Aluminioliorfissamillu sanaartorsinnaasoqarnissaa pissutigalugu qularnanngilaq sanaartornissamut ukiuni aggersuni nanertuuteqartoqarumaartoq, taamaattumillu pisariaqassalluni pineqartut matuma siuliani taasat maannangaaq iliuseqarfiginissaat, makku uungaannaq aaqqiissutaasussat piunnaarlugit.

Ilinniagaqarnerminnik ingerlatsisunut sanilliullugu taamaatitsiinnartartut 2005-imi 24%-iusimallutik 2007-imi 22%-inut apparput⁵. Suna pillugu appariaateqartoqarnerseq tikkuaruminaappoq. Taamatullu pitsaanerusemut ingerlasoqaraluartoq nalorninarpoq taasinnaassallugu taamatut ikileriarsimanerat sunik tunngaveqarsimanersaq. Taamaattumik taamaatitsiinnartoqartarnera pillugu sinerissami suliniutigisartakkat suli ingerlanneqarumaarput, soorluttaaq suli annerusemumik pineqartoq pillugu iliuseqartoqartariaqarlunilu ilitersuisoqartarnissaa tunngavissinniarneqarumaartoq. Taamaatitsiinnartarnerit pillugit assigiinngitsutigut iliuserineqartartut katersorneqassapput allanut isumassarsiorfiusinnaasussatut, aamma annerusemumik iliuserisinnaasat tunngavissarsiorfigineqassapput. Tamakku saniatigut Inuussutissarsiutinut, Suliffeqarnermut Inuussutissarsiutinullu Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfiup aalajangersimasumik siunertalimmik suliniut atorlugu misissorniarpaa pineqartut pillugit ilitersuisarneq qanoq pitsaanerulersinneqarsinnaassanersaq.

Taaneqareersut saniatigut, Piareersarfiit ineriartortinnissaat pillugu iliuseqarneq ingerlateqqinneqassaaq, taakkuussammata ukiuni aggersuni kommunit pineqartut kattunnerisigut immikkut unammillernartunik suliaqarumaartussat.

Qitiusumik Ilinniarfinnut aqutseriaasissamik nutaamik iluarsaaqqineq aallarertutorpoq. Aqutseriaaseq nutaaq naapertorlugu isumannaarniarneqassaaq inuussutissarsiutinut ilinniartitaanerit suliffeqarnermut naapertuussinnaanissaat. Tamanna pissaaq ilinniarfiit nammineersinnaalerulersinnerisigut, siulersuisoqartillugillu inuussutissarsiutitigut ingerlataqartuni qanoq ingerlatsisoqarneranik, aammalu sulisussaqaarniarnikkut piffimmi pisumi qanoq pisariaqartitsisoqarneranik. Taamatutaaq allatut aaqqiissuussinikkut naatsorsuutigineqarpoq sungiusarluni sulinerup aamma ilinniarfimmiiinnerup akornanni atugaasartut pitsaanerulernissaat. Ilinniarfiit namminneq imminnut aquttussatut ikaarsaariartitsinissaq sulianut

⁴ Sungiusarluni suliffiit pillugit misissuineq, marsi 2008, Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut Inuussutissarsiutinullu ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfik

⁵ Ilinniartitaanermut pilersaarusiarmut pillugu nalunaarusiamik saqqummiussineq, aprili 2008, Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermut Inuussutissarsiutinullu Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfik.

atasumik pissutaasut tunngavigalugit kinguartinneqartariaqarsimavoq 1. januar 2010-mut, taamaakkaluartorli piareersaatit aallarnisaataasut pineqartunillu ineriartortitsineq 2009-mi ingerlanneqaleriissapput.

Ilanngussaq I: Ilinniartitaanermut pilersaarut malillugu aqqissuussat

Paasissutissarsivik: 2008-mut Aningaasanut inatsit.

Illiuseqarfiusut arfineq marluusut:

1. Piareersarfiusumik ilinniartitaaneq aamma inuusuttunut ilinniartitaanerit.
2. Piginnaanngorsarfiusumik pikkorissarnerit, Piareersarfiit aamma sulisorineqarsinnaasut akornanni ilinniagaqarsimangitsut.
3. Ingerlariaqqiffiusumik ilinniartitaanerit aamma immikkoortut aqqissuussamik pilersaaruseriorfiusut.
4. Killingi akimorlugit suliniutigisat.
5. Taamaatitsiinnartarnerit.
6. Illuutit inissiallu.
7. Aqqissuusseriaatsimik nakkutillineq, sammivissiuineq aamma eneriartortitsivigisassatut piukkunnartut.

Ilinniartitaanermut pilersaarut 2008

Konto pingaaar- neq	Suliniutit	Suunera	2008	2009	2010	2011
30.01.03	Isumaginninnermut tunngasut	3	1,0	1,0	1,0	1,0
30.01.03	Tarnimikkut nappaatilinnut pineqaatissinneqarsimasunut ikorfartuisunut pikkorissartitsinerit	3	0,9	0,0	0,0	0,0
30.01.03	Isumaginninnermut tunngasuni sulianik ingerlatsisunut ilinniartitaaneq	3	0,8	0,8	0,8	0,8
32.01.02	Ilinniartitaanermut pinaveersaartitsinermullu siunnersortit	3	0,0	0,0	0,0	0,0
32.10.05	Peqqissuseq: Nakorsat inuusunnerit ilinniaqqinnerat	3	4,0	4,1	4,2	4,2
32.10.06	Immikkut ilinniartitaanerit	3	2,2	0,9	2,9	0,9
32.10.06	Peqqissaasutut ilinniarneq bachelorit ilinniartitaanertut	3	0,6	0,6	0,6	0,6
32.10.06	Portøritut ilinniartitaanerup pilersinneqarnera	3	0,8	0,8	0,4	0,4
32.10.06	Peqqinnissamut ikiortit peqqinnissamut assistentingor.	3	2,3	1,0	0,0	0,0
32.10.06	Immikkut aallart, peqqinnissamut ikiortinngorniartut	3	0,0	1,3	1,3	1,3
32.10.06	Peqqinnissamut assistentingorniartut	3	0,0	0,7	1,1	1,1
32.10.06	Sulisut ilinniagaqanngitsut pikkorissartinneri	3	0,6	0,6	0,6	0,6
32.11.02	Immikkut ilinniartitaanerit	3	1,4	0,7	0,7	0,7
32.11.02	Nakorsat inuusunnerit ilinniaqqinnerat	3	0,2	0,2	0,2	0,2
32.11.02	Nakorsat inuusunnerit ilinniaqqinnerat	3	0,7	0,7	0,7	0,7
32.11.02	Portøritut ilinniartitaanerup pilersinneqarnera	3	2,1	2,1	1,0	1,0
32.11.02	Atuaqatigiit ilaneqarnerat, peqqinnissamut ikiortinngorniat	3	0,0	0,0	0,0	0,0
32.11.02	Peqqinnissamut assistentingorniartut	3	0,0	0,0	2,1	2,1
32.11.02	Immikkoortumi ingerlatsisutut ilinniarneq	3	1,0	1,2	1,2	0,6
32.12.02	Kigutigissaasunut ikiortit	3	0,8	0,8	0,8	0,8
32.12.02	Sulisuni aqutsisunngorniarneq	3	2,6	0,0	1,5	0,0
40.01.08	Kalaallit nunaanni efterskolip ingerlanneranut tapiissutit	1	4,1	4,0	4,0	4,0

40.01.08	Ilinniartit ingerlaqqiffiusut: aallartittut amerlanerineri	3	0,0	0,0	0,0	0,0
40.01.08	Ulluunerani paaqqinnittarfeqarnermik iluarsaaqqinneq ("meeqperivitsialak")	7	2,2	0,0	0,0	0,0
40.01.08	Ineriartortitsineq piareersaatitullu suliniutit (GU-p iluarsaanneqarnera il.il.)	1	2,1	2,3	3,8	3,3
40.01.10	Inerisaavik	1	3,1	3,1	3,1	3,1
40.10.12	Ikaartarfiliineq: Efterskoleriarsinnaasut amerlineri	1	2,3	2,3	2,3	2,3
40.10.12	Efterskoleriarsinnaasut amerlineri (AM-anisut 500 inissat)	1	1,2	1,2	0,0	0,0
40.12.33	Nuummi gymnasiami pikkorissaqqaarneq (aug 05)	1	1,6	2,8	3,3	3,3
40.12.33	Nuummi GU-mi atuaqatigiit 1 ilanerat 2006-imiit	1	2,5	3,1	3,1	3,1
40.12.33	Qaortumi GU-mi atuaqatigiit 1 ilanerat 2006-imiit	1	0,0	0,0	0,0	0,0
40.12.33	Qaortumi GU-mi atuaqatigiit 1 ilanerat 2008-imiit	1	0,4	1,4	2,5	3,1
40.12.33	Aasianni GU-mi atuaqatigiit 1 ilanerat 2008-imiit	1	0,4	1,4	2,5	3,1
40.12.33	Nuummi GU-mi atuaqatigiit 2 ilanerat 2008-imiit	1	0,8	2,9	4,9	6,2
40.12.33	Ilisimatusarfimmi suliassat annertusineri	3	0,0	0,0	0,0	0,0
40.12.33	Isumaginninnermi ikiortit ilinniartitaanerit (atuaqatigiiaat amerlineri)	3	0,0	0,0	0,0	0,0
40.12.33	Sisimiuni sineriammi perorsaasutut ilinniartimmik pilersitsineq	3	1,7	2,6	2,6	1,7
40.12.33	Perorsaasutut ilinniartuup allinera (SPS)	3	1,0	1,5	2,1	2,1
40.12.33	Ilinniartunut ininik attartorneq Aasianni	6	0,5	0,5	0,5	0,0
40.12.33	Oqaatsinut Pikkorissarfik – Nuummi immikkoortua	3	0,9	0,9	0,9	0,9
Konto pingaarneq	Suliniutit	Suunera	2008	2009	2010	2011
62.01.01	A/C fuldmægtigitut atorfinnik 2 pilersitsineq	7	0,8	0,8	0,8	0,8
62.01.02	KI: Unitsitsinnartartut ikilisinnissaannut suliniutit	5	0,1	0,1	0,1	0,1
62.01.03	Illunik aserfallatsaaliineq	6	0,9	5,5	5,5	5,5
62.01.04	Pinerit tamaasa ukiumut lærlingit 50-it amerlanerusut	1	0,8	0,8	0,8	0,8
62.01.04	2008-mi naammassisut marloriaataanerannut atatillugu atuarfimmitt suliffimmik misiliineq	1	15	12	12	12
62.01.04	Inuussutissarsiutinut ilinniartitaanerit ilinniartissat amerlanerusut	1	0,3	0,0	0,0	0,0
62.01.04	Aalisakkerinnermi specialarbejderit ilinniartitsineq	2	0,0	0,0	0,0	0,0
62.01.04	Aatsitassarsiornermi entreprenøritullu ilinniartit	2	1,4	5,0	5,0	5,0
62.01.04	Nuna tamakkerlugu piginnaangorsarfiusunik pikkorissarnerit	2	14,2	17,9	20,6	23,7
62.01.04	Oqaatsinik inerisaanerit pitsanngorsaanerimullu immikkoortit	2	0,5	0,5	0,5	0,5
62.01.04	Kusanartuliorneq eqqumiitsuliornerlu (Ilusilersuinnermik ilinniartit)	3	0,0	0,0	0,0	0,0
62.01.04	Aqutsisunik ilinniartitsineq (Pisortatut ilisimatusarfik)	3	2,1	0,0	0,0	0,0
62.01.04	Inuussutissarsiutinut siuariartorfiusut iluanni ineriartorneq ilinniartitaanerlu	3	3,9	3,9	3,9	3,9
62.02.07	ARTEK-imi atuaqatigiinnik marlunnik pilersitsineq	3	0,7	1,2	1,2	1,2
62.01.04	Taamaatitsinnartartut ikilisinnissaannut suliniutit	5	5,4	5,4	5,4	5,4
62.01.04	Taamaatitsinnartartut ikilisinnissaat anguniarlugu pitsaanerumik siunnersuisarneq	5	1,0	0,0	0,0	0,0

62.01.04	Atuarfiup suliffeqarfiullu akornanni ataqatigiinnerulerneq	5	0,4	0,4	0,4	0,4
62.01.04	IKT aamma qarasaasialerineq – suliniutit	7	2,1	0,0	0,0	0,0
62.01.04	IKT aamma qarasaasialerineq – ingerlatsineq ineriartornerlu	7	0,9	0,9	0,9	0,9
62.01.04	Paasissutissanik isummiussanillu suliaqarnermi suliniutit	7	0,5	0,5	0,5	0,5
62.01.04	Ineriartortitsineq piareersaallunilu suliniutit (angalaqatigiit, il.il.)	7	4,0	4,2	4,2	4,2
62.02.08	HTX-imi ataqatigiit 1 ilanerat 2006-imiit	1	0,0	0,0	0,0	0,0
62.01.04	Aalisarnermut Piniarnermullu Ilinniartuup ingerlatsineq	3	0,0	4,1	4,1	4,1
62.02.08	HTX-imi ataqatigiit ilaneri 1 2008-imiit	1	0,4	1,4	2,9	3,1
62.02.08	Entrepreneur og Bjergværksskolimik ingerlatsineq	3	2,0	4,0	4,0	4,0
62.02.08	Nunap immikkoortuini atuarfinni ataqatigiinnik nutaanik pilersitsineq	3	0,2	0,2	0,2	0,2
62.02.08	Inatsisilerisutut sulianik suliaqarnissamik ilinniarneq	3	0,8	0,0	0,0	0,0
62.02.08	Saviminilerinermik ilinniartuup ingerlataasa amerlineri	3	2,4	1,3	1,3	1,3
62.02.08	NI-Nuuk ingerlatat annertusineri	3	2,8	2,8	2,8	2,8
62.02.08	NI-Qaaortoq ingerlatat annertusineri	3	1,2	1,2	1,2	1,2
62.02.08	Suliatigut atuarfiit – aalajangiussisimaneq	3	1,0	1,0	1,0	1,0
62.03.06/10/11	Amerlanerusunik tigusinerup malitsigisaanik ilinniagaqarnerisutit	4	34,5	44,8	44,8	44,8
62.03.06/10/12	Naammassisut marloriaataanerinut atatillugu ilinniagaqarnerisutit	4	8,1	12,1	13,4	9,0
62.04.05	Piareersarfinni atuartut amerlineri	2	15,4	15,4	15,4	15,4
80.00.00	Qaqortumi ilinniartut inaannik sanaartorneq inissiat 25-t	6	5,7	0,0	0,0	0,0
80.00.00	Sinerissami ilinniartut inaannik sanaartorneq (taamaatitsiinnartartut ikilineri 188 inissiat)	6	22,7	22,3	0,0	0,0

Konto pingaaar-neq	Suliniutit	Suunera	2008	2009	2010	2011
80.00.00	Sinerissami ilinniartut inaannik sanaartorneq (VIC, Piareersarfiit)	6	24,7	0,0	0,0	0,0
80.00.00		6	8,5	0,0	0,0	0,0
80.00.00	Atuarfimmik sanaartorneq: GU Nuup allinera, atuaqatigiit marlunnik ilaneri	6	7,0	17,5	5,5	0,5
80.00.00	Atuarfimmik sanaartorneq: Entreprenør og Bjergværksskoli	6	20,0	28,0	0,0	0,0
80.00.00	Ilusilersuineramik Ilinniarfissap sananeqarnera	6	0,0	0,0	0,0	0,0
84.40.09	Atuarfimmik sanaartorneq: Sisimiuni Sanaartornermut ilinniarfiup allinera	6	8,2	0,0	0,0	0,0
80.40.15		6				
80.40.15	Atuarfimmik sanaartorneq: Kalaallit Nunaanni efterskoli	6	16,0	15,0	2,0	0,0
84.40.15	Qaortumi kollegienik pisineq, init 25-it	6	0,0	0,0	0,0	0,0
20.11.61	Ilinniarfitaanermut sillimmatit	8	0,0	0,4	70,5	133,1
Katillugit			284,0	278,8	288,1	339,1